

Mišljenje studenata sestrinstva o bolesnicima - ovisnicima o alkoholu i drogama

Jurišić, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Medicine / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Medicinski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:152:755210>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-12**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Medicine Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

MEDICINSKI FAKULTET OSIJEK

Studij sestrinstva

Ivana Jurišić

**MIŠLJENJA STUDENATA
SESTRINSTVA O BOLESNICIMA –
OVISNICIMA O ALKOHOLU I
DROGAMA**

Završni rad

Osijek, 2017.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

MEDICINSKI FAKULTET OSIJEK

Studij sestrinstva

Ivana Jurišić

**MIŠLJENJA STUDENATA
SESTRINSTVA O BOLESNICIMA –
OVISNICIMA O ALKOHOLU I
DROGAMA**

Završni rad

Osijek, 2017.

Rad je ostvaren u: Medicinski fakultet Osijek

Mentor rada: doc. dr. sc. prof. Dario Galić

Rad ima 35 lista, 20 tablica, 1 sliku

Ovaj završni rad posvećujem svojim roditeljima, Ivici i Ljiljani. Hvala vam na svemu što ste mi pružili tijekom mog studija. Također, zahvaljujem svim dragim osobama bez čije podrške izrada ovog rada ne bi bila moguća. Zahvalna sam mentoru doc. dr. sc. prof. Dariju Galiću na susretljivosti, ljubaznosti, pomoći te podršci koju mi je pružio tijekom pisanja ovoga rada. Posebno želim zahvaliti sestrama, Ani, Martini i Matei što su uvijek bile uz mene i pružale mi moralnu podršku. Na kraju zahvaljujem prijateljima i kolegama na neizmjernoj podršci kroz cijelo školovanje.

Svima veliko i iskreno hvala!

Sadržaj

1. UVOD	1
2. OVISNOST	3
2.1. Posljedice ovisnosti	3
2.2. Marihuana	5
2.3. Klupske droge	6
2.4. Ecstasy	6
2.5. Metamfetamin	6
2.6. Kokain	7
2.7. Heroin	8
2.8. Inhalanti	9
2.9. Očekivanja povezana s uzimanjem droga i alkohola	10
3. CILJ	11
4. ISPITANICI I METODE	12
4.1. Ustroj studije	12
4.2. Ispitanici (Materijal)	12
4.3. Metode	12
4.4. Statističke metode	13
5. REZULTATI	14
5.1. Demografska obilježja ispitanika	14
5.2. Testiranje	22
6. RASPRAVA	26
7. ZAKLJUČAK	28
8. SAŽETAK	29
9. SUMMARY	31
10. LITERATURA	32
11. ŽIVOTOPIS	34

12. PRILOZI.....	35
------------------	----

1. UVOD

Riječ ovisiti ima nekoliko značenja: ne moći bez čega ili koga; biti uvjetovan čime; ne biti samostalan, zavisiti. Ovisnost se opisuje kao ponašanje koje je neprilagođeno, a koje je vezano uz uporabu ilegalnih droga ili drugih psihoaktivnih tvari (alkohola) koje mogu dovesti do oštećenja organizma ili subjektivnih problema kao što su obiteljski i školski problemi, problemi na poslu itd. Ovisnosti o alkoholu i drogama su recidivirajuće kronične bolesti, imaju progresivan tijek, a zbog posljedica koje ostavljaju u zajednici predstavljaju ozbiljan javnozdravstveni problem. U povijesti su raznadrštva upotrebljavala droge koje su ostavljale posljedice na raspoloženje, mišljenje, osjećaje i doživljavanje samoga sebe i okoline. Jedna od najstarijih psihoaktivnih tvari je opijum, a način kako su ga dobivali stari Sumerani se ne razlikuje od onoga kako se danas dobiva u zemljama Dalekog istoka. Psihoaktivna supstanca koja je poznata tisućama godina i koja se rabila pri nekim religioznim obredima je kanabis. Neka uvjerenja govore da su Indijanci iz Meksika koristili gljivu prilikom vjerskih obreda te da im je ona pomagala pri komunikaciji s božanstvima. Međutim, peruanski urođenici upotrebljavali su koka lišće koje su žvakali. (1)

Prije 65 godina droga se nije konzumirala toliko često. Neki su koristili marihuanu te je bilo nekih ovisnika o morfiju. Većina ljudi je to koristila zbog smanjenja bolova, tj. iz medicinskih razloga. Duhan, alkohol i kofein u to vrijeme su bile glavne raspoložive ilegalne droge i većina ljudi ih je konzumirala. Pojačano konzumiranje droge je zabilježeno u vremenu 50-tih godina dvadesetog stoljeća. Marihuana, koja je tada prevladavala, raširila se među adolescentima, studentima te populacijom starom od 20 do 30 godina. Opijum i njegov derivat, heroin, postali su popularni kod starijih osoba. Tih godina su se stvari drastično promijenile jer je to vrijeme bilo vrijeme "hipija" te je značajno porasla upotreba svih vrsta nedopuštenih droga. Droga se pojavljuje među mlađim generacijama, ljudima koji su tek završili srednju školu, a razdoblje hipija se nastavlja. To razdoblje svjedoči ustrajnome snižavanju dobne granice u narkomaniji, a do kraja 70-tih droga postaje uobičajena među srednjoškolicima. Tijekom vremena, dobna granica konzumiranja droge biva još niža pa se tako konzumiranje ove tvari javlja kod viših razreda osnovne škole. Danas je značajan postotak učenika viših razreda osnovne škole probao ili počeo koristiti barem jednu nedopuštenu drogu. Također je uočeno da je od 70-tih godina pa do danas povećana konzumacija droge. Po broju ljudi koji su uzimali jednu ili više zabranjenih droga marihuana

je na prvom mjestu, a slijede kokain, halucinogene droge, inhalanti, analgetici, amfetamini te drugi psihostimulansi, sredstva za umirenje, sedativi i heroin. (2)

Na drugoj strani alkohol kao napitak je star kao ljudski rod, a vino je prisutno kroz cijelu povijest čovječanstva. Dokazi da je prehistorijski čovjek poznao proizvodnju vina vidljivi su u paleontološkim nalazima fosila od ostataka vina ili prešanoga grožđa. Alkoholna pića i vino se dobivaju fermentacijom iz voća, grožđa, žitarica, hmelja i drugih tvari. U 12. stoljeću dolazi do otkrića destilacije čime se dobiva veća koncentracija alkohola u preradi pića. Općenito, muškarci piju češće nego žene. Međutim, navika, vrsta alkoholnog pića i intenzitet pijenja alkoholnih pića zemljopisno su različito rasprostranjeni u svijetu i na njih utječe niz čimbenika kao što su spol, dob te različiti socijalni i gospodarski čimbenici. (3)

Od 2010. godine je u Hrvatskoj liječeno ukupno sedam tisuća petsto i pedeset ovisnika. Opijatskih ovisnika je od toga šest tisuća stotinu sedamdeset i pet, dok je ostalih tisuću tri stotine sedamdeset i pet. (4) S procijenjenom brojkom od oko 15000, pojavnost ovisnika o drogama u našoj zemlji dostigla je razinu nekoliko zemalja zapadne Europe, a kad je riječ o broju ovisnika o heroinu, stopa je viša nego u nekoliko zapadnoeuropskih država. S obzirom na približno iste cijene droga u Hrvatskoj kao i u većini zapadnoeuropskih država, putem ilegalne trgovine drogama Hrvatska danas gubi višestruko relativni odljev novca u sive kanale. Istovremeno, zbog slabijeg materijalnog stanja hrvatskih obitelji, djeca, nakon što postanu ovisna, vrlo brzo iscrpe materijalne resurse roditelja i ako na lokalnoj razini nisu dostupni programi tretmana, u više od 30% slučajeva, zbog bolesne potrebe održavanja ovisnosti, ti će se mladi ljudi početi baviti sitnom uličnom preprodajom droga kako bi zaradili za svoje potrebe. Na ilegalnom tržištu, uz veliku dostupnost derivata kanabisa (uglavnom iz domaćih izvora i vrlo jeftinog), heroina (na ulici) i kokaina (ne na ulici, ali dostupan konzumentima veće kupovne moći), sve je organiziranija ponuda amfetamina i njegovih derivata. Te se droge sve više pojavljuju i konzumiraju kao međufaza između marihuane i razvoja ovisnosti o heroinu. (5)

2. OVISNOST

Međunarodna klasifikacija bolesti i zdravstvenih problema definira sindrom ovisnosti kao skup fizioloških, bihevioralnih i kognitivnih pojava u kojima uporaba tvari ima puno veći prioritet za određenu osobu od ostalih ponašanja koja su imala veću vrijednost. (6) Prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije ovisnost je duševno, a ponekad i tjelesno stanje koje nastaje međudjelovanjem živog organizma i sredstva ovisnosti. (7) Postoji psihološka i fiziološka vrsta ovisnosti. Psihološka ovisnost ili drugim nazivom navika, ovisi o svijesti osobe. Osoba misli da samo konzumiranjem droge može pravilno misliti i živjeti. Upotreba droge u mladosti za posljedicu izaziva konzumiranje "teških" droga u starijoj dobi. (8)

Karakteristike ovisnosti su:

- Gubitak kontrole
- Želja
- Negiranje problema i promijenjeno shvaćanje stvarnosti

Znatiželja, smanjenje stresa i osjećaj manje vrijednosti su neki razlozi zbog kojih osobe konzumiraju drogu. Prilikom obiteljskog zlostavljanja, pri depresivnosti, pri niskoj razini samouvjerenosti povećan je rizik za razvoj ovisnosti. Ovisnost se uglavnom otkriva kasno jer se znakovi uzimanja droge ne uoče na vrijeme. Neki od znakova i simptoma koji upućuju na konzumiranje psihoaktivnih tvari kod mladih i adolescenata su emocionalni (depresija, iritiranost, slabost u rasuđivanju itd.), fizički (kašalj, crvenilo očiju, izmorenost), školski (opadanje zanimanja, odsustva iz škole, negativan stav i loše ocjene), obiteljski (povlačenje od obitelji, započinjanje svađe i nepridržavanje pravila). (8)

2.1. Posljedice ovisnosti

Ovisnost dovodi do posljedica koje možemo podijeliti na fizičke, psihičke i socijalne posljedice.

Kod trajne upotrebe droge pri ocjenjivanju tjelesnih opasnosti kod fizičkih posljedica mora se uzeti u obzir stupanj konzumiranja droge u vezi s općim zanemarivanjem tijela što često dolazi skupa s obrambenim snagama tijela koje su smanjene.

Na prvom mjestu kod psihičkih posljedica pri trajnoj upotrebi droge nalaze se gotovo sve droge takozvane promjene bića koje su uvjetovane ovisnošću, a koja proizlazi iz promjene psihičkih funkcija poput sposobnosti pozornosti i koncentracije, intelektualne sposobnosti, ustrajnosti i dr. One su uvjetovane socijalnim posljedičnim pojavama ovisnosti kao i djelovanjem otrova.

Posljedice koje su samo uvjetno posljedica farmakoloških posljedica droga čine socijalne posljedice. Društvena i kulturna situacija koja se ne smije podcjenjivati ima veoma važnu ulogu. U važnost se također ubraja stupanj ovisnosti, trajanje djelovanja droge, činitelji vezani samo uz osobu konzumenta i toksično djelovanje na središnji živčani sustav. (9)

Tablica 1: Prikaz vrsta droga

STIMULANTI	potiču aktivaciju	kokain, kofein, nikotin, amfetamin
DEPRESANTI	snižavaju aktivaciju	barbiturati, alkohol, sintetski sedativi
NARKOTICI	oslobađaju od boli i uspavljaju	kodein, morfij, opijum, metadon, heroin
HALUCINOGENI	iskrivljuju percepciju	LSD, PCP
KANABIS	različitog djelovanja (ponekad potiču, snižavaju aktivaciju)	marihuana, hašiš
INHALANTI	omamljuju	ljepilo, benzin, aromatski ugljikovodici, nitroksid

Izvor: Izrada autora.

2.2. Marihuana

Marihuana je smeđa, zelena ili siva mješavina suhog isjeckanog lišća, sjemenki, stabljika i cvijeća konoplje. Većina Europljana i Amerikanaca prije 1960. godine nikada nije čula za marihuanu, dok je ona danas vrsta droge koja je najviše korištena u loše svrhe u ovim zemljama. *Cannabis* je termin koji se odnosi na marihuanu i na ostale droge koje nastaju od ove biljke. Jače forme kanabisa su sinse-milla, hašišovo ulje i hašiš. Kanabis mijenja stanje svijesti pa su tako sve forme kanabisa psihoaktivne. Forme kanabisa sadrže delta-9-tetrahydrocannabinol koji je glavna aktivna supstanca u marihuani. Istraživanja koja su provedena nad srednjoškolcima govore kako oni koji su probali marihuanu imaju 104 puta veću šansu da probaju kokain od onih koji to nikada nisu učinili. Istraživanje znanstvenika uključuje mogućnost da dugoročno korištenje marihuane izaziva promjene u mozgu koje dovode do bržeg stvaranja ovisnosti na druge droge kao što su kokain i alkohol. Korisnici marihuane uglavnom motaju marihuanu u cigarete, puše je u luli ili nargili, dok je neki stavljaju u hranu ili od nje prave čaj. U posljednje vrijeme u cigarete se stavljaju izmrvljene tablete ili kokain i ta se smjesa naziva "kemija". Osoba koja je konzumirala marihuanu može imati vrtoglavicu ili otežan hod, može biti prisutan smijeh bez razloga te crvenilo očiju. Ovisnik teško pamti stvari koje su se netom dogodile, a kada se prvobitni efekti povuku korisnik može osjećati pospanost. Može se javiti paranoja ili akutna anksioznost kod početnih korisnika marihuane. Marihuana otežava pamćenje novih događaja, a ukoliko se uzme veća doza marihuane može doći i do problema prilikom rješavanja jednostavnijih zadataka. Ova vrsta droge je jako jeftina te se može uzimati s vremena na vrijeme, a za nabavku je dovoljan prosječni džeparac. Marihuana ima učinak tek 2-3 sata, simptomi i promjene ponašanja se lako prikrivaju, a može se pušiti godinama bez ikakvih promjena u ponašanju. Crvenilo bjeloočnice, tzv. pušački konjunktivitis jedini je specifični objektivni znak da se marihuana pušila unutar posljednja 2 sata. (10)

2.3.Klupske droge

Ova vrsta droge se najčešće konzumira u diskotekama, zabavama i klubovima. Tu spadaju droge koje se već dugo zloupotrebljavaju kao što su heroin i marihuana, ecstasy, GHB, ketamin, metamfetamin, flunitrazepam. Ove supstance mogu ponekad uzrokovati trajna oštećenja i smrt. (11)

2.4.Ecstasy

MDMA (3,4-Methylenedioxy-N-methamphetamine) predstavlja sintetičku psihoaktivnu drogu koja posjeduje halucinogena i stimulativna svojstva. MDMA je stekla popularnost zadnjih 20 godina, a stvara ugodnost, empatiju i bliskost sa drugima. Najčešće se pakuje u obliku tableta, a ponekad se nalazi u obliku praha ili kapsula. Uzima se oralno, a rijetko se ušmrkava. Praktična definicija za ecstasy je svaka tableta koja je predstavljena na ulici kao MDMA, dok je ecstasy popularan naziv za MDMA-u. Izuzetno je nepouzdan sadržaj tableta koji se kupuje na ulici jer obično sadrži i druge tvari kao što su amfetamin i kofein. Ecstasy ne sadrži obavezno MDMA-u, odnosno ne sadrži tvar koja dovodi do izmjene stanja svijesti. Zbog toga korisnik pomoću testera za MDMA-u može utvrditi sadržaj tablete. Konzumiranje ecstasyja vrši se oralnim putem, a redovna upotreba stvara toleranciju pa trebaju veće doze. Ovisnik o ovoj vrsti droge gubi na težini i ima anksioznost. Ecstasy izaziva budnost i energiju stimuliranjem središnjeg živčanog sustava, potiskuje žeđ, umor i san, a može izazvati i kočenje mišića u tijelu, ubrzava srce i dovodi do povećanja krvnog tlaka. (11)

2.5.Metamfetamin

Metamfetamin koji se u žargonu naziva "speed", "meth" te "chalk", oštećuje središnji živčani sustav te je veoma adiktivan stimulans. Amfetamin i metamfetamin imaju sličnu kemijsku strukturu što znači da oba povećavaju aktivnost i smanjuju apetit te smanjuju opći smisao za dobrobit. Prilikom uzimanja ove psihoaktivne tvari javlja se početno uzbuđenje, a zatim

uznemirenost koje traje 6-8 sati. Liječenje narkolepsije i smanjena pažnja se tretiraju metamfetaminom, ali i upotreba u medicinske svrhe je strogo ograničena. Metamfetamin se može unijeti u organizam na više načina: pušenjem, ušmrkavanjem, oralnim ili intravenoznim putem. Zavisno o načinu na koji se uzme, droga može mijenjati raspoloženje osobe. Prilikom pušenja ili intravenoznog ubrizgavanja dolazi do intenzivnog uzbuđenja koji može trajati nekoliko minuta i smatra se izuzetno ugodnim. Euforiji posljediče ušmrkavanje ili oralno uzimanje. Efekti ušmrkavanja traju do pet minuta, dok oralno unesena droga ima učinak do 15 minuta. Metamfetamin ima princip "dizanja i spuštanja" kao i ostali stimulansi, a tolerancija se javlja u roku od nekoliko minuta što znači nestanak ugodnih efekata prije nego što razina droge u krvi znatno padne. Stoga korisnici ponovo uzimaju drogu. (10)

2.6. Kokain

Kokain je stimulans koji ima direktan utjecaj na mozak. On je jedan od najstarijih poznatih droga, a izvor mu je lišće koke. Prvi put je iz lišćagrma „*Erythroxyloncoca*“ sredinom devetnaestog stoljeća dobiven čisti kokain. On je danas droga drugog stupnja jer se vrlo često koristi, a može se koristiti i u medicinske svrhe u obliku lokalne anestezije kod operacija oka, uha i grla. Postoje dvije kemijske forme kokaina: slobodna baza i hidroklorid. Hidroklorid je kokain u prahu koji se rastvara u vodi, a zloupotrebljava se intravenozno ili intranazalno. Slobodna baza kokaina se koristi za pušenje i to je spoj na koji se nije djelovalo kiselinom da bi se dobio hidroklorid. Kokain se prodaje kao kristalizirani, fini, bijeli prah, a ulični dobavljači u njega dodaju šećer ili škrob. Slobodna baza kokaina ima ulični naziv "crack" te je ona rezultat hidrokloridne prerade u supstancu za pušenje. Kad se dobivena smjesa puši nastaje pucketanje te je stoga nastao termin „crack“. Miješanjem kokaina sa sodom bikarbonom i vodom ili amonijakom, a zatim zagrijavanjem u svrhu isparavanja hidroklorida dobije se crack kokain. Za manje od 10 sekundi korisnik osjeti euforiju prilikom pušenja cracka. Zbog ovoga je crack stekao ogromnu popularnost. Kokain se najčešće unosi ušmrkavanjem te ulazi u krvotok kroz tkivo u nosu. Injektiranjem droga dolazi direktno u krv pa zbog toga ima jači intenzitet, a pušenjem je apsorpcija u krvotoku jednaka kao kod injektiranja. Neki korisnici kombiniraju kokain i heroin i to se zove "speedball". Bilo koji način konzumiranja kokaina unosi toksične količine ove tvari što dovodi do akutnih kardiovaskularnih ili cerebrovaskularnih poteškoća što može dovesti do iznenadne smrti.

Ovisno o načinu uzimanja kokaina dolazi do različitih nuspojava. Primjerice, prilikom ušmrkavanja kokaina može doći do gubitka osjeta mirisa i do krvarenja iz nosa. Prilikom oralnog uzimanja kao posljedica može doći do teške crijevne gangrene sa smanjenim protokom krvi, dok pri injektiranju nastaju tragovi uboda koji se najčešće javljaju na nadlaktici. (10)

2.7. Heroin

Proizvodi se iz morfina, a sastoji se od sitnih kristala koji sličje šećeru u prahu. On, kao i ostale droge koje se prodaju na ulicama, može u svom sastavu imati i druge pridodane tvari kao što su šećer i škrob. Korisnici koji koriste heroin ne znaju njegovu jačinu niti njegov sastav stoga su izloženi velikom riziku od smrti i velikom riziku od predoziranja. Ulični preprodavači miješaju heroin s drugim tvarima u odnosu od 9:1 do 99:1. To znači da se on na ulici ne pojavljuje u većoj čistoći od 3% do 8%. U organizam se unosi intravenozno ili potkožno, ušmrkavanjem ili pušenjem. Najčešći način je ušmrkavanje jer se vrlo brzo preko sluznice nosa resorbira u krv. (10)

Znakovi koji upućuju na korištenje heroina:

- Mali ožiljci na rukama, naročito u pregibu, prouzrokovani stalnim ubadanjem igle u venu;
- Zjenice jako sužene i fiksirane neposredno nakon upotrebe droge. Ako se droga koristi duže vremena, zjenice mogu biti upadljivo proširene, a naročito prije početka i u početku sindroma ustezanja;
- Gubitak apetita i učestalo uzimanje bombona, kolača i slatkih pića;
- Oči mogu biti suzne uz konjunktivitis. Javlja se kašalj koji odmah nakon uzimanja nove doze droge prestaje. Za vrijeme ustezanja mogu se javiti mučnina i povraćanje, koža je ponekad naježena, ovisnik često zijeva i može imati blage trzaje mišića. Ovi simptomine staju kada se uzme droga;
- Ovisnik se svakih 4-6 sati povlači iz društva da bi sebi dao novu injekciju droge;

- Obično se u prtljazi ovisnika nalaze šprice, igle, žlice ili metalni zatvarači flaša, koji služe za rastvaranje droge te vata, kapalice za lijekove itd. Ovisnici često čuvaju male kuglice vate kroz koju su cijedili drogu, jer u toj vati zaostane nešto droge, koja se u slučaju nužde može izdvojiti i upotrijebiti;
- Ovisnik je često iscrpljenog izgleda, u nekoj vrsti letargičnog (pospanog) stanja. Događa se da u društvu zaspi, naglo se budi i ponovo zaspi.(10)

2.8. Inhalanti

Inhalanti predstavljaju isparljive tvari koje stvaraju kemijska isparavanja, a njihovim udisanjem se izaziva psihoaktivni efekt. Terminom "inhalanti" se opisuje velik broj tvari koje karakteriziraju zlouporabu samo udisanjem, odnosno inhaliranjem, ne nekim drugim načinima. Velik broj kemikalija koje su pronađene u različitim proizvodima s različitim farmakološkim efektima uključuju ovu definiciju. (10)

Postoje četiri kategorije inhalanata:

1. Aerosoli
2. Nitrati
3. Plinovi
4. Isparljivi rastvarači (10)

Danas u Republici Hrvatskoj, u osamnaest županija, u izvanbolničkom radu s ovisnicima o drogama, djeluju Službe za zaštitu mentalnog zdravlja s pedeset radnih jedinica. Svaki tim u službi ima medicinske sestre/tehničare. Oni su najčešće prve osobe s kojima ovisnici uspostavljaju kontakt, stoga je vrlo važno tada uspostaviti topao ljudski odnos. Profesionalno ponašanje prema toj skupini pacijenata podrazumijeva prihvaćanje, podršku, povjerenje, savjetovanje i edukaciju. Od zdravstvenih djelatnika se očekuje da prihvate ovisnika takvog

kakav jest, sa svim pozitivnim i negativnim osobinama, bez moraliziranja i osudenačina života kojim je do tada ovisnik živio. (12)

2.9. Očekivanja povezana s uzimanjem droga i alkohola

Očekivanja osobe vezana uz konzumiranje droge i alkohola te njezin krajnji učinak se odnosi na uvjerenja, percipirane funkcije, ranija iskustva s uzimanjem te kognitivne motivacije pojedinca. Pozitivni i negativni kognitivni medijatori su vjerovanja o učincima droge na raspoloženje i ponašanje. (13) Neka istraživanja pokazuju kako osobe prije uporabe droge imaju već neke formirane spoznaje o njoj. Dok neka istraživanja (14) upućuju na pozitivna očekivanja učinka alkohola u dobi od devet i deset godina. Iako pozitivna i negativna očekivanja možemo promatrati kao prognostičke čimbenike glede uporabe droga, kao snažniji prediktori ipak su se pokazala pozitivna očekivanja. (15)

3. CILJ

Ciljevi ovog istraživanja su:

1. Cilj istraživanja je ispitati mišljenja studenata sestrinstva o konzumiranju sredstava ovisnosti s obzirom na stečena znanja tijekom studiranja.
2. Cilj istraživanja je spoznati razinu znanja studenata sestrinstva o problemu ovisnosti s obzirom na stečena iskustva u radu s bolesnicima ovisnicima.
3. Cilj istraživanja je ispitati mišljenja studenata sestrinstva o štetnosti i posljedicama alkohola i droga na zdravlje pojedinca i njegove okoline.

4. ISPITANICI I METODE

4.1.Ustroj studije

Presječna studija

4.2.Ispitanici (Materijal)

Ispitanici su studenti 1. i 3. godine preddiplomskog studija sestrinstva u Osijeku koji su anketirani tijekom srpnja 2017. godine na Medicinskom fakultetu u Osijeku.

4.3.Metode

Svi podatci su prikupljeni anonimnim online anketnim upitnikom koji se sastoji od dva dijela. Prvi dio su demografska obilježja, dok se drugi dio sastoji od osviještenosti i specifičnih mišljenja studenata od prve do treće godine preddiplomskog studija sestrinstva o bolesnicima s ovisnošću. U izradi modificiranog anketnog upitnika korištenje upitnik iz stručnoga rada „Javnozdravstveni problemi među učenicima srednjih škola“, Siniše Brlasa, profesora psihologije, koji je dao dozvolu za uporabu anketnog upitnika. Ispitivanje osviještenosti o ovisnosti uključuje pitanja o štetnosti konzumiranja alkohola i droge, informiranost o posljedicama ovisnosti i dostupnost informacija o sredstvima ovisnosti. Ispitivanje specifičnih mišljenja studenata uključuje osobna mišljenja studenata o ovisnosti, glavne razloge konzumiranja alkohola i droga te ispitivanje mišljenja o važnosti edukacije zdravstvenih djelatnika o ovoj temi. U istraživanju je sudjelovalo 59 studenata.

4.4. Statističke metode

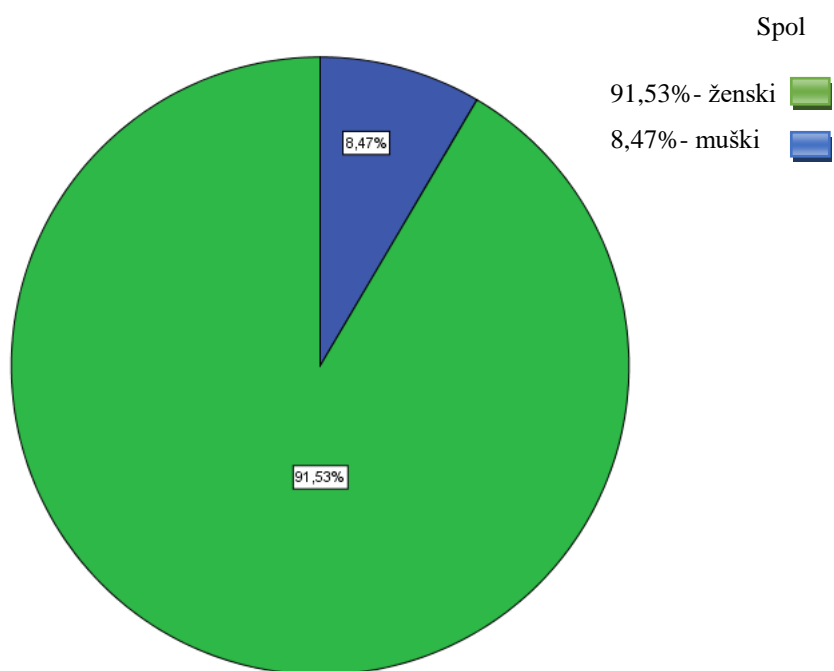
Kategorijski podaci su predstavljeni apsolutnim i relativnim frekvencijama. Numerički podaci su opisani aritmetičkom sredinom i standardnom devijacijom u slučaju raspodjela koje slijede normalu, a u ostalim slučajevima medijanom i granicama interkvartilnog raspona.

Razlike ili povezanost kategorijskih varijabli bit će testirane χ^2 testom, a po potrebi Fisherovim egzaktnim testom. Sve P vrijednosti su dvostrane. Razina značajnosti je postavljena na $\alpha=0,05$. Za statističku analizu bit će korišten statistički program SPSS 21.

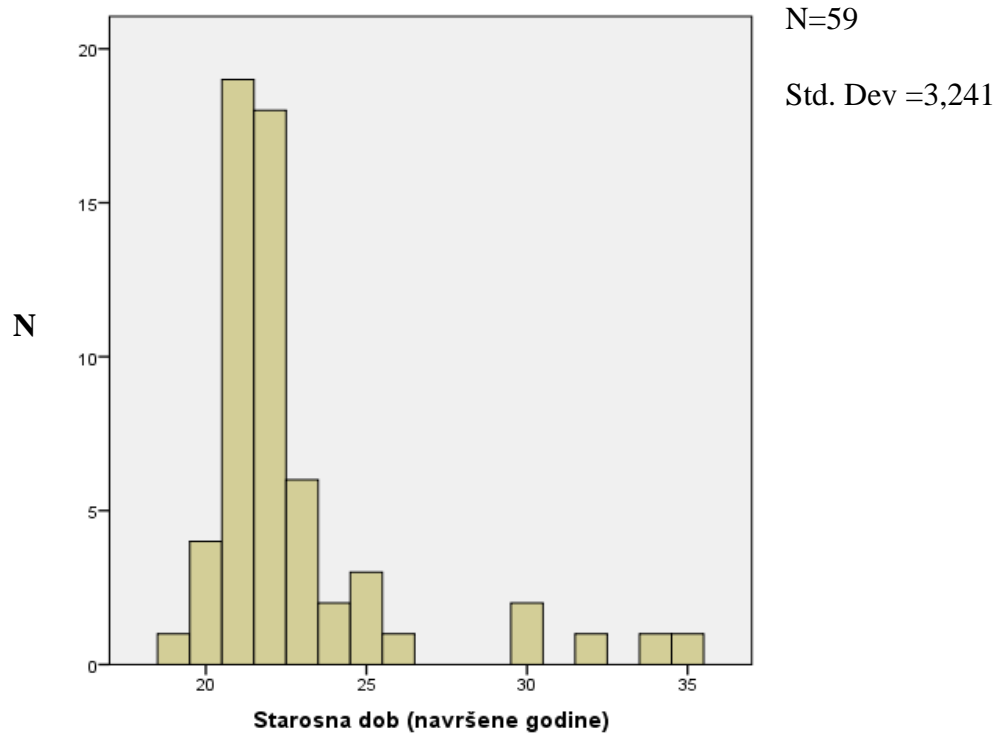
5. REZULTATI

5.1. Demografska obilježja ispitanika

Slika 1: Prikaz općih podataka

Tablica 2: Prikaz općih podataka

Razdioba prema starosnoj dobi prikazana je i deskriptivno u tablici.

Tablica 3: Starosna dob (navršene godine)

N	59
Prosjek	22,75
Medijan	22,00
Mod	21
St. devijacija	3,241
Minimum	19
Maksimum	35

Tablica 4: Godina studija

	N (%)
1	15 (25,4)
3	44 (74,6)
Ukupno	59 (100,0)

Tablica 5: Ispitanici prema praksi konzumacije alkohola.

	N (%)
da, ali samo ponekad	49 (83,1)
da, redovito	4 (6,8)
uopće ne	6 (10,2)
Ukupno	59 (100,0)

Tablica 6: Ispitanici prema praksi konzumaciji droge

	N (%)
da, ali samo ponekad	7 (11,9)
da, redovito	1 (1,7)
uopće ne	51 (86,4)
Ukupno	59 (100,0)

U nastavku je prikazano mišljenje ispitanih studenata o konzumaciji alkohola i droga među studentskom populacijom.

Tablica 7: Ispitanici prema mišljenju na godini za konzumaciju alkohola

	N (%)
dvoje od deset (20%)	1 (1,7)
četvero od deset (40%)	1 (1,7)
petero od deset (50%)	5 (8,5)
šestero od deset (60%)	4 (6,8)
sedmero od deset (70%)	10 (16,9)
osmero od deset (80%)	9 (15,3)
devetero od deset (90%)	17 (28,8)
svi studenti konzumiraju alkohol	12 (20,3)
Ukupno	59 (100,0)

Iz tablice se može uočiti da najveći broj studenata smatra da 90% studenata konzumira alkohol, udio studenata koji konzumiraju alkohol manji ili jednak 80% smatra 50,9% ispitivanih studenata. Dakle, 49,1% studenata smatra da preko 80% kolega iz generacije konzumira alkohol.

Tablica 8: Ispitanici prema mišljenju na godini za konzumaciju droge

	N (%)
jedan od njih deset (10%)	15 (25,4)
dvoje od deset (20%)	13 (22,0)
troje od deset (30%)	18 (30,5)
četvero od deset (40%)	6 (10,2)
petero od deset (50%)	4 (6,8)
šestero od deset (60%)	2 (3,4)
osmero od deset (80%)	1 (1,7)
Ukupno	59 (100,0)

Iz tablice se može uočiti da najveći broj ispitivanih studenata smatra da 30% kolega iz generacije konzumira drogu (30,5% ispitanika). Da drogu konzumira do 50% studenata iz generacije smatra 94,9% ispitivanih studenata.

Tablica 9: Ispitanici za smatranje ovisnošću bolesti

	N (%)
da	56 (94,9)
ne	2 (3,4)
ne znam	1 (1,7)
Ukupno	59 (100,0)

Tablica 10: Ispitanici za susretanje tijekom studiranja s bolesnikom ovisnikom o alkoholu i drogama

	N (%)
da	47 (79,7)
ne	12 (20,3)
Ukupno	59 (100,0)

Tablica 11: Ispitanici za odgovor da na prethodno pitanje, iskustva prilikom susreta s bolesnikom ovisnikom

	N (%)
Nije imao susret	12 (20,3)
negativna	17 (28,8)
pozitivna	30 (50,8)
Ukupno	59 (100,0)

Tablica 12: Ispitanici za mišljenje glavnog razloga zbog kojega osobe konzumiraju alkohol

	N (%)
a) kako bi ispali važni pred vršnjacima	5 (8,5)
b) zbog toga što svi u društvu konzumiraju alkohol, pa prema tomu, trebaju i oni	10 (16,9)
c) zbog toga što im to godi i sviđa im se	37 (62,7)
d) zbog toga što oponašaju odrasle i žele se osjećati odraslijima nego što jesu	3 (5,1)
jer su nesretni kada nisu u pijanom stanju	1 (1,7)
Veće bude bolje	1 (1,7)
Zato što je alkohol jeftiniji od vode i soka	1 (1,7)
zbog zabave	1 (1,7)
Ukupno	59 (100,0)

Tablica 13: Ispitanici za mišljenje glavnog razloga zbog kojega osobe konzumiraju drogu

	N (%)
a) kako bi ispali važni pred vršnjacima	12 (20,3)
b) zbog toga što svi u društvu konzumiraju drogu, pa prema tomu, trebaju i oni	14 (23,7)
c) zbog toga što im to godi i sviđa im se	28 (47,5)
d) zbog toga što oponašaju odrasle i žele se osjećati odraslijima nego što jesu	5 (8,5)
Ukupno	59 (100,0)

5.2. Testiranje

U nastavku je prikazana razlika u upoznatosti, štetnosti i informiranosti o konzumaciji alkohola i droga s obzirom na spol.

Tablica 14: Ispitanici za smatranje konzumiranja alkohola i droga štetna za zdravlje prema spolu

		Smatrate li da je konzumiranja alkohola i droga štetna za zdravlje?		Ukupno	
		da, štetno je	ne, nije štetno		
Spol	muški	Broj ispitanika	5	0	5
		% Spol	100,0%	0,0%	100,0%
	ženski	Broj ispitanika	52	2	54
		% Spol	96,3%	3,7%	100,0%
Ukupno		Broj ispitanika	57	2	59
		% Spol	96,6%	3,4%	100,0%

Iz dvodimenzionalne tablice se može uočiti da pripadnici oba spola većinom smatraju da su alkohol i droga štetni za zdravlje. Zavisnost između iskazanog mišljenja o štetnosti konzumacije alkohola i droga prema spolu testira se Fisherovim egzaktnim testom.

Tablica 15: Zavisnost o štetnosti konzumacije alkohola i droga prema spolu

	Vrijednost	Stupnjevi slobode	p (dvos.)	Egzaktno p (dvos.)	Egzaktno p (jednos.)
Hi kvadrat	0,192 ^a	1	0,662		
Fisherov egzaktni test				1,000	0,836
N	59				

Budući da nisu zadovoljeni nužni niti dovoljni uvjeti za provođenje Hi kvadrat testa, zaključak se donosi na temelju Fisherovog egzaktnog testa.

Tablica 16: Ispitanici prema upoznatosti sa ovisnostima konzumacije alkohola i droga prema spolu

		Jeste li upoznati s ovisnostima konzumacije alkohola i droga?		Ukupno	
		da	ne		
Spol	muški	Broj ispitanika	5	0	5
		% Spol	100,0%	0,0%	100,0%
Spol	ženski	Broj ispitanika	53	1	54
		% Spol	98,1%	1,9%	100,0%
Ukupno		Broj ispitanika	58	1	59
		% Spol	98,3%	1,7%	100,0%

Zavisnost upoznatosti s ovisnostima konzumacije alkohola i droga o spolu testira se Fisherovim egzaktnim testom.

Tablica 17: Zavisnost o upoznatosti s ovisnostima konzumacije alkohola i droga prema spolu

	Vrijednost	Stupnjevi slobode	p (dvos.)	Egzaktno p (dvos.)	Egzaktno p (jednos.)
Hi kvadrat	0,094 ^a	1	0,759		
Fisherov egzaktni test				1,000	0,915
N	59				

Budući da nisu zadovoljeni nužni niti dovoljni uvjeti za provođenje Hi kvadrat testa, zaključak se donosi na temelju Fisherovog egzaktnog testa.

Tablica 18: Ispitanici prema informiranosti o mogućim posljedicama pijenja i uzimanja sredstava ovisnosti prema spolu

		Smatrate li da imate dovoljno informacija o mogućim posljedicama pijenja i uzimanja sredstava ovisnosti?		Ukupno	
		imam	nemam		
Spol	muški	Broj ispitanika	4	1	5
		% Spol	80,0%	20,0%	100,0%
Spol	ženski	Broj ispitanika	48	6	54
		% Spol	88,9%	11,1%	100,0%
Ukupno		Broj ispitanika	52	7	59
		% Spol	88,1%	11,9%	100,0%

Zavisnost između iskazane informiranosti o mogućim posljedicama pijenja i uzimanja sredstava ovisnosti o spolu testira se Fisherovim egzaktnim testom.

Tablica 19: Zavisnost između informiranosti o posljedicama i uzimanja sredstava ovisnosti prema spolu

	Vrijednost	Stupnjevi slobode	p (dvos.)	Egzaktno p (dvos.)	Egzaktno p (jednos.)
Hi kvadrat	0,346 ^a	1	0,557		
Fisherov egzaktni test				0,481	0,481
N	59				

Budući da nisu zadovoljeni nužni niti dovoljni uvjeri za provođenje Hi kvadrat testa, zaključak se donosi na temelju Fisherovog egzaktnog testa.

Tablica 20: Ispitanici prema najboljem načinu da dođu do informacija o navedenom

	N (%)
da nas sve u školi redovito informiraju o onome što je važno znati	16 (27,1)
da razmjenjujem informacije s prijateljima i prijateljicama	4 (6,8)
da sam/sama potražim što me zanima	23 (39,0)
znam sve što me zanima	16 (27,1)
Ukupno	59 (100,0)

6. RASPRAVA

U ovom istraživanju je sudjelovalo 59 ispitanika od kojih je veći broj studentica (91,53%) nego studenata koji su zastupljeni u uzorku sa svega 8,47%. Promatrajući studente prema starosnoj dobi može se uočiti da je najveći broj ispitivanih studenata starosne dobi 21 godine (19), dok je raspon starosne dobi studenata od 19 do 35 godina. Prosječna starosna dob ispitivanih studenata je 22,75 godina sa prosječnim odstupanjem od aritmetičke sredine 3,24 godine. Riječ je o manjoj disperziji starosne dobi (varijacija manja od 30% prosječne vrijednosti). Promatrajući ispitanike prema godini studija može se uočiti da najveći broj ispitanika jesu studenti treće godine studija koji su u promatranom uzorku zastupljeni sa 74,6%, dok je ispitanika koji su sudjelovali u istraživanju sa prve godine studija 25,4%. Na pitanje o konzumaciji alkohola najveći broj studenata (83,1%) se izjasnilo da samo ponekad konzumira alkohol, dok 89,8% studenata potvrđuje bilo koju učestalost konzumacije alkohola. Najveći broj ispitivanih studenata ne konzumira drogu (86,4%), dok je jedan ispitivani student (1,7% ispitanika) koji redovito konzumira drogu. Konzumacija droge neovisno o učestalosti karakteristična je za 13,6% ispitivanih studenata.

Najveći broj studenata smatra da 90% studenata konzumira alkohol. Nadalje, da je udio studenata koji konzumiraju alkohol među studentima generacije manji ili jednak 80% smatra svega 50,9% ispitivanih studenata. Dakle, 49,1% studenata smatra da preko 80% kolega iz generacije konzumira alkohol. Najveći broj ispitivanih studenata smatra da 30% kolega iz generacije konzumira drogu (30,5% ispitanika). Da drogu konzumira do 50% studenata iz generacije smatra 94,9% ispitivanih studenata. Da je ovisnost bolest složilo se 94,9% ispitivanih studenata, dok 2 ispitivana studenta (3,4%) ne smatraju ovisnost bolesti. Iskustvo susretanja s bolesnikom ovisnikom o alkoholu i drogama imalo je 79,7% ispitivanih studenata. Od 47 studenata koji su imali iskustvo susretanja s bolesnikom ovisnikom o alkoholu i drogama veći broj je imao pozitivna iskustva (30 studenata) od onih koji su imali negativna iskustva (17 studenata). Na pitanje o razlozima konzumacije alkohola najveći broj ispitivanih studenata se složio s izjavom da im to jednostavno godi i sviđa im se (62,7% ispitanika). Mišljenje o razlogu konzumacija droga bitno se ne razlikuje od mišljenja o razlozima konzumacije alkohola gdje najveći broj ispitivanih studenata dijeli mišljenje da je glavni razlog konzumacije droga taj jer im to godi i sviđa im se (47,5% ispitivanih studenata). Dakle, većina ispitivanih studenata konzumira alkohol, dok je konzumacija droga zastupljena

u manjoj mjeri. Studenti većinom imaju spoznaju da je ovisnost bolest, ali svejedno konzumiraju alkohol i droge te smatraju da su i alkohol i droga zastupljeni u većoj mjeri među kolegama vršnjacima, s tim da je alkohol zastupljeniji. Svoj susret s ovisnikom češće smatraju pozitivnim iskustvom. Pripadnici oba spola većinom smatraju da su alkohol i droga štetni za zdravlje te je kod ispitanika muškog spola navedeno mišljenje učestalije. Pripadnici oba spola većinom smatraju da su upoznati s ovisnostima konzumacije alkohola i droga te je kod ispitanika muškog spola upoznatost učestalija. Pripadnici oba spola većinom smatraju da imaju dovoljno informacija o mogućim posljedicama pijenja i uzimanja sredstava ovisnosti te je kod ispitanika ženskog spola informiranost učestalija. Zavisnost između iskazane informiranosti o mogućim posljedicama pijenja i uzimanja sredstava ovisnosti o spolu testira se Fisherovim egzaktnim testom. Kao glavne informacije ispitivani studenti su navodili cirozu jetre, bolest ovisnosti, oštećenje organa i smrt. Budući da nisu zadovoljeni niti nužni niti dovoljni uvjeti za provođenje Hi kvadrat testa, zaključak se donosi na temelju Fisherovog egzaktnog testa. Empirijska p vrijednost 0,481 upućuje na zaključak da zavisnost nije statistički značajna. Kao najbolji način pribavljanja informacija o mogućim posljedicama pijenja i uzimanja sredstava ovisnosti prema mišljenju najvećeg broja ispitivanih studenata je da sami potraže što ih zanima, dok najmanji broj ispitivanih studenata smatra da se do informacija može doći razmjenjivanjem informacije s prijateljima i prijateljicama.

Slično istraživanje o informiranosti i stavovima o drogama je bilo provedeno u razdoblju od 2001. do 2002. godine u Hrvatskoj. Kao rizična skupina detektirani su mladi u dobi od 20 do 24 godine. Preko polovice ispitanika uopće ne smatra da ima problem ovisnosti, ali je 1/4 ipak voljna rješavati taj svoj problem, a 1/3 bi se uključila u određene programe savjetovanja. Međutim, čak oko 70% ispitanika slabo je ili nikako informirano o postojanju centara i savjetovališta za ovisnosti i njihovim lokacijama u gradu. Očigledno, velika većina ispitanika ne želi rješavati svoj problem ovisnosti niti bi se uključila u programe savjetovanja vezane uz ovisnosti. Glavni je razlog, dakako, njihovo mišljenje da niti nemaju taj problem. Stoga niti ne čudi da su slabo ili nikako informirani o postojanju centara i savjetovališta za ovisnosti i njihovim lokacijama u gradu. Čini se da nije u pitanju dostupnost tih informacija već nezainteresiranost da se one upamte.

Iako rezultati govore da je velika informiranost o ovisnosti, osobe i dalje konzumiraju psihoaktivne supstance. Posljednjih godina ove stvari sve više dobivaju na značenju te osobe koje ih konzumiraju ne shvaćaju njihovu težinu. Potrebno je ukazati na problem konzumiranja droge i alkohola u školama, na fakultetima te putem medija.

7. ZAKLJUČAK

Temeljem provedenog istraživanja i dobivenih rezultata mogu se izvesti sljedeći zaključci:

- Da je ovisnost bolest složilo se 94,9% ispitivanih studenata, dok 2 ispitivana studenta (3,4%) ne smatraju ovisnost bolesti.
- Pripadnici oba spola većinom smatraju da su alkohol i droga štetni za zdravlje te je kod ispitanika muškog spola navedeno mišljenje učestalije.
- Pripadnici oba spola većinom smatraju da su upoznati s ovisnostima konzumacije alkohola i droga te je kod ispitanika muškog spola upoznatost učestalija.
- Pripadnici oba spola većinom smatraju da imaju dovoljno informacija o mogućim posljedicama pijenja i uzimanja sredstava ovisnosti te je kod ispitanika ženskog spola informiranost učestalija.
- Kao glavne informacije kakve su posljedice uzimanja droge ispitivani studenti su navodili cirozu jetre, bolest ovisnosti, oštećenje organa i smrt.
- Kao najbolji način pribavljanja informacija o mogućim posljedicama pijenja i uzimanja sredstava ovisnosti najveći broj studenata smatra da će najviše saznati tako da sami potraže ono što ih zanima

8. SAŽETAK

Cilj istraživanja. Ispitati mišljenja studenata sestrinstva o konzumiranju sredstava ovisnosti s obzirom na stečena znanja tijekom studiranja, spoznati razinu znanja studenata sestrinstva o problemu ovisnosti s obzirom na stečena iskustva u radu sa bolesnicima ovisnicima, ispitati mišljenja studenata sestrinstva o štetnosti i posljedicama alkohola i droga na zdravlje pojedinca i njegove okoline.

Nacrt studije. Presječna studija.

Ispitanici i metode. Ispitanici su anketirani tijekom srpnja 2017. godine na Medicinskom fakultetu u Osijeku. U istraživanju je sudjelovalo 59 studenata. Svi podatci su prikupljeni anonimnim online anketnim upitnikom koji se sastoji od dva dijela. Prvi dio su demografska obilježja, dok se drugi dio sastoji od osviještenosti i specifičnih mišljenja studenata od 1. do 3. godine preddiplomskog studija sestrinstva o bolesnicima sa ovisnošću. U izradi modificiranog anketnog upitnika je korišten upitnik iz stručnoga rada „Javnozdravstveni problemi među učenicima srednjih škola“, Siniše Brlasa, profesora psihologije, koji je dao dozvolu za uporabu anketnog upitnika.

Rezultati. U ovom istraživanju je sudjelovao veći broj studentica (91,53%) nego studenata koji su zastupljeni u uzorku sa svega 8,47% prosječne dobi 22,75 godina. Pripadnici oba spola većinom smatraju da su alkohol i droga štetni za zdravlje, te je kod ispitanika muškog spola navedeno mišljenje učestalije, da su upoznati sa ovisnostima konzumacije alkohola i droga, te je kod ispitanika muškog spola upoznatost učestalija i da imaju dovoljno informacija o mogućim posljedicama pijenja i uzimanja sredstava ovisnosti, te je kod ispitanika ženskog spola informiranost učestalija.

Zaključak. Pripadnici oba spola su informirani o ovisnosti a kao posljedice uzimanja psihoaktivnih tvari su naveli cirozu jetre, oštećenje organa pa čak i smrt.

Ključne riječi. Ovisnost, alkohol, droge, studenti, sestrinstvo

9. SUMMARY

Study goal. The goal of this study is to to examine the opinions of nursing students on the consumption of addictions with regard to the acquired knowledge during the course of study, to know the level of knowledge of nursing students about the problem of addiction with regard to the acquired experience in working with addicts patients, to examine the opinions of nursing students on the effects and consequences of alcohol and drugs on the health of an individual and his environment.

Study design. A cross-sectional study.

Methods and participants. Respondents were interviewed during July 2017 at the Faculty of Medicine in Osijek. 59 students participated in the research. All data was collected by an anonymous online questionnaire consisting of two parts. The first part is the demographic characteristics while the second part consists of the awareness and specific opinions of the students from the 1st to the 3rd year of the undergraduate study of nursing on addicts. A questionnaire from the professional paper "Public health problems among high school students", Siniša Brlas, a professor of psychology who gave permission to use the questionnaire questionnaire was used in the elaboration of the modified questionnaire.

Results. In this study, a greater number of students (91.53%) participated than the students who were represented in the sample with only 8.47% of the average age of 22.75 years. Both sexes mostly believe that alcohol and drugs are harmful to health and that men are more likely to be informed about alcohol addiction and drug dependence.

Conclusion. Both sex were informed about addiction, and as a result of taking psychoactive substances, they indicated cirrhosis of the liver, organ damage, and even death.

Keywords. Addiction, alcohol, drugs, students, nursing.

10.LITERATURA

1. Pozaić, V. Droga od beznada do nade. Zagreb: Biblioteka bioetika filozofsko teološki institut Diroeugd.o.o; 1999.
2. Dorsman, J. Kako se zauvijek riješiti droge. Zagreb: Copyright za hrvatsko izdanje V.B.Z. d.o.o; 2002.
3. Kriegler KA, Baldwin JN, Scott DM. A survey of alcohol and other drug use behaviors and risk factors in health profession students. J Am Coll Health 1994;42:259- 65
4. Klarić, D. Suvremeni trendovi zlorabe droga. Zagreb: Državni inspektorat RH; 2000.
5. Sedić, B. Zdravstvena njega psihijatrijskih bolesnika. Zagreb: Zdravstveno veleučilište; 2007.
6. WHO. Dependence syndrome. Who 2017. Dostupno na: http://www.who.int/substance_abuse/terminology/definition1/en/ Datum pristupa stranici: 13.8.2017.
7. SZO. Što je ovisnost? Dostupno na: http://www.unizd.hr/portals/27/pdf/letak_ovisnost.pdf Datum pristupa stranici: 15.8.2017.
8. Kušević, V. Zloupotreba droga. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske; 1987.
9. Ladewig, D. Ovisnost i ovisničke bolesti. Đakovo: Karitativni fond UPT , Ne živi čovjek samo o kruhu; 1997.
10. Bulat M, Geber J, Lacković Z. Medicinska farmakologija. Drugo izdanje. Zagreb: Medicinska naklada; 1999.
11. Trkulja V, Lacković Z. Sredstva ovisnosti i zagrebački studenti medicine. 1999;121: 115-7.
12. Sestrinstvo kbcsm.hr. Dostupno na: <http://sestrinstvo.kbcsm.hr/sestrinska-praksa-u-radu-s-ovisnicima-o-drogama-naklinici-za-psihijatriju-kbcsm-u-zagrebu/> Datum pristupa stranici: 12.8.2017.
13. Christiansen, B. A., Smith, G. T., Roehling, P.M., Goldman, M. S. Using alcohol expectancies to predict adolescent drinking behavior after one year. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 1989;57, 93-99.

14. Hipwell, A. E., Loeber, R., Sembower, M. A., Stouthamer-Loeber, M., White, H.R. Young girls' expectancies about the effects of alcohol, future intentions and patterns of use. *Journal of Studies on Alcohol*, 2005:66, 630-641.
15. Noar, S. M., Laforge, R. G., Maddock, J. E., Wood, M. D. Rethinking positive and negative aspects of alcohol use: Suggestions from a comparison of alcohol expectancies and decisional balance. *Journal of Studies on Alcohol*, 2003:64, 60-68.

11. ŽIVOTOPIS

Ime i prezime: Ivana Jurišić

Datum i mjesto rođenja: 22.07.1995., Žepče

Adresa: Ljubatovići 1a, Novi Šeher, 74254 BiH

Mobitel: 092 330 11 28

E-mail: ivanajurismic@hotmail.com

Obrazovanje:

2014.- 2017. Sveučilišni preddiplomski studij Sestrinstva, Medicinski fakultet Osijek

2010.-2014. Srednja medicinska škola Sarajevo, smjer medicinska sestra/ medicinski tehničar

2002.-2010. Osnovna škola „Fra Grga Martić" Žepče

12.PRILOZI

Prilog 1. Anketni upitnik

Prilog 1. Anketni upitnik

Dob

Godina studiranja

OSVIJEŠTENOST

1. Smatraš li da je konzumiranje alkohola i droge štetno za zdravlje?

a) da, štetno je

b) ne, nije štetno

2. Koje vrste ovisnosti poznaješ, navedi:

3. Imaš li dovoljno informacija o mogućim posljedicama pijenja i uzimanja sredstava ovisnosti?

a) imam

b) nemam

Ako je odgovor na prethodno pitanje da, navedi koje:

4. Koje ti informacije o tome nedostaju (navedi)?

5. Koji je, prema tebi, najbolji način da dođeš do informacija o navedenom?

a) da sam/sama potražim što me zanima

b) da razmjenjujem informacije s prijateljima i prijateljicama

c) da nas sve u školi redovito informiraju o onome što je važno znati

d) znam sve što me zanima

MIŠLJENJE

6. Smatraš li da je ovisnost bolest??

- a) da
- b) ne
- c) možda

7. Koliko studenata na tvojoj godini prema tvom mišljenju, konzumira alkohol?

- a) jedan od njih deset (10%)
- b) dvoje od deset (20%)
- c) troje od deset (30%)
- d) četvero od deset (40%)
- e) petero od deset (50%)
- f) šestero od deset (60%)
- g) sedmero od deset (70%)
- h) osmero od deset (80%)
- i) devetero od deset (90%)
- j) svi učenici konzumiraju alkohol

8. Koliko studenata na tvojoj godini prema tvom mišljenju, konzumira drogu?

- a) jedan od njih deset (10%)
- b) dvoje od deset (20%)
- c) troje od deset (30%)
- d) četvero od deset (40%)
- e) petero od deset (50%)

- f) šestero od deset (60%)
- g) sedmero od deset (70%)
- h) osmero od deset (80%)
- i) devetero od deset (90%)
- j) svi učenici konzumiraju drogu

9. Konzumiraš li ti alkohol?

- a) da, redovito
- b) da, ali samo ponekad
- c) uopće ne

ako je odgovor na prethodno pitanje da, koliko često?

10. Konzumiraš li ti drogu?

- a) da, redovito
- b) da, ali samo ponekad
- c) uopće ne

ako je odgovor na prethodno pitanje da, koliko često?

11. Koji je, prema tvom mišljenju, glavni razlog zbog kojega osobe konzumiraju alkohol?

- a) kako bi ispali važni pred vršnjacima
- b) zbog toga što svi u društvu konzumiraju alkohol, pa prema tomu, trebaju i oni
- c) zbog toga što im to godi i sviđa im se
- d) zbog toga što oponašaju odrasle i žele se osjećati odraslijima nego što

jesu

e) nešto drugo (navedi):

12. Koji je, prema tvom mišljenju, glavni razlog zbog kojega osobe konzumiraju drogu?

a) kako bi ispali važni pred vršnjacima

b) zbog toga što svi u društvu konzumiraju drogu, pa prema tomu, trebaju i oni

c) zbog toga što im to godi i sviđa im se

d) zbog toga što oponašaju odrasle i žele se osjećati odraslijima nego što

jesu

e) nešto drugo (navedi):

13. Jeste li se tijekom studiranja susreli sa bolesnikom ovisnikom o alkoholu i drogama?

a) da

b) ne

(ukoliko je odgovor na prethodno pitanje *da*) kakva su vaša iskustva bila prilikom susreta sa bolesnikom ovisnikom:

a) pozitivna

b) negativna

14. Što biste vi kao zdravstveni djelatnik savjetovali bolesniku s ovisnošću?